

Nova turo, mala al la babela turo

Philipp Sonntag

Kontribuo al la *93-a Germana Esperanto-Kongreso*
je pentekosto 2016 (13.-16.05.2016) en Munkeno

1) **Kion la homaro serĉas, ne trovante ĝin?**

Misfunkciiga, ĝenata komprenigo inter homoj

Ĉu kun invento de Esperanto antaŭ longe

homaro havos pli bonan turon?

2) Manumi kontekston

Ni precize konu la riskojn

Ekzistas aro da esperantistoj,
en scienco ekspertoj

3) Artefaritaj lingvoj

Ili povus esti samgrade danĝeraj aŭ helpaj

George Orwell “1984” priskribas “Novparolo”

Ĉiuj endus nepra forigi nedeziratajn vortojn,
signifojn, kaj pensojn

Kun Novparolo, tro stulta por teroro kaj libereco.

4) **Sekretaj servoj**

Ili malfidas al libera pensado

Kiukuntekste ili pli utilas ol damaĝas?

Nova tekniko kaj nova socio ŝanĝas la lingvon

5a) Sendanĝereca politiko – armado

Objektiviĝinda lingvo pri limigo de armado

Esperanto pri natura homa konfronto

Primitiva planlingvo pri sistemo de armado

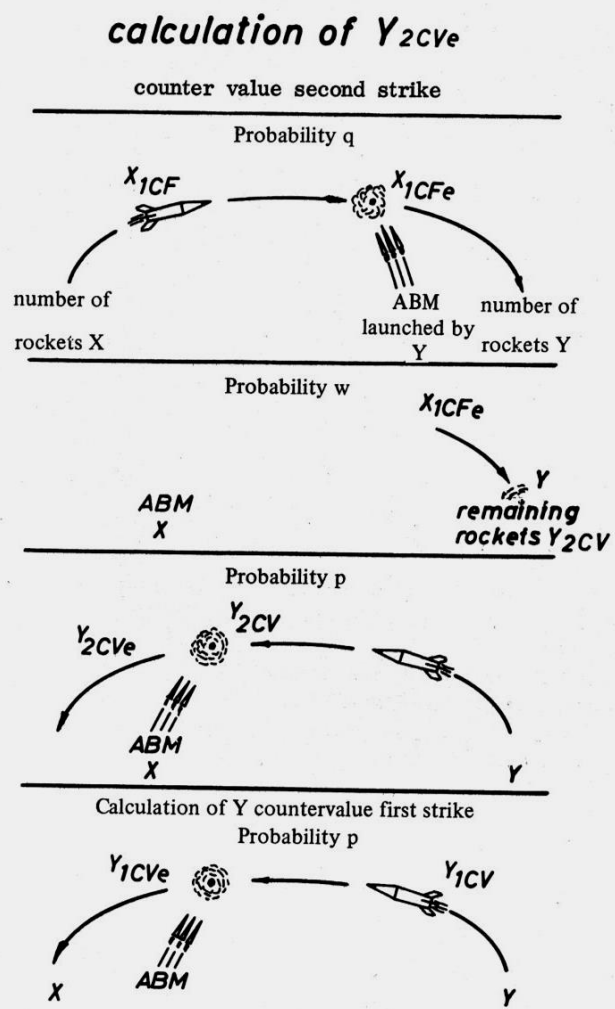

figure 2.51-1 The hit probabilities q, w and p

Bato kaj rebato

5b) Sendanĝereca politiko – arto

Kantado estas io natura

Muzikaĵoj per instrumentoj: Neelteneble!

Diferenco inter muzikistoj kaj politikistoj

6) Respondoj al aktualaj problemoj, per Esperanto ni devos...

Devu ĉiel strebi por forigi ĉian arbitron kaj diskriminacion en socio

Principe ĉe ni esperantistoj ne ekzistas ksenofobio –ĉu vere?

Interne ni devos eviti senutilajn konfliktojn

Kreu ĝustan minimuman etikon per homaranismo

Meze de perforto: tamen formu konfidokreajn rimedojn.

7) Etika instruado por ĉiutago kaj politiko

Reunuigo de la religioj, direkte al religieco

Konstrui etikon de konduto

Homaranismo distingus inter profana arbitro kaj sankta kulturo

8) Kore atentu: L.L. Zamenhof skribis „Deklaracio pri Homaranismo“

(1913) kun principo "Xa),,

(Privata propono nedeviga por la homaranismo)

Mi estas homarano: tio signifas, ke mi gvidas
min en la vivo per la sekvantaj principoj:
(principo I ...IX)

X a) „La plej altan por mi ne kompreneblan Forton, kiu estas la kaŭzo de la kaŭzoj en la mondo materia kaj morala, mi povas nomi per la nomo „Dio“ aŭ per alia nomo, sed mi konscias, ke la esencon de tiu Forto ĉiu havas la rajton prezenti al si tiel, kiel diktas al li lia prudento kaj koro aŭ la instruoj de lia eklezio. Neniam mi devas malami aŭ persekuti iun pro tio, ke lia kredo pri Dio estas alia ol mia“.

(... plus X b) kaj c)

Kaj L.L. Zamenhof:

“Ni sentas la ekziston de Dio kaj lian voĉon en nia
konscienco:

*Amu vian proksimulon tiel, kiel vi volas esti
amata.”*

Mi dankas pro via atento !